

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D,
na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg, št. 3. — Ponatisi iz
•Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

Št. 13. Ljubljana, 15. julija 1922. Letnik XXXIX

Obseg: Uničevanje plesnobe na grozdju s salojidinom. — Kako naj konserviramo gnojnico? — Pridelovalcem lanu. — Sušenje sena na kozlih. — Grubanje trt. — Godna in zaskorjena zemlja. — Dodatek k lovskemu zakonu za bivšo Štajersko. — Ocena knjig. Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inzerati.

Uničevanje plesnobe na grozdju s salojidinom.

V zadnji dobi dohajajo iz vinogradniških krajev vesti, da napada plesnoba (oidij) že grozdje. Če je pa že grozdje napadeno po tej bolezni, potem žveplanje ne učinkuje več povoljno, kakor so to dokazale že izkušnje. Dalje vpliva žveplo popolnoma le pri lepem, solničnem vremenu, medtem ko je njegov učinek pri hladnem, oblačnem vremenu veliko manj zadovoljliv. Slednjič moramo z žveplom posebej potrositi trte proti plesnobi in nam ostane še eno delo s škropljenjem z galico proti peronospori. Imamo torej dvojno delo.

Vse te neugodnosti nam odpadejo, če pokončujemo plesnobo na grozdju s salojidinom. Salojidin je sredstvo, ki se je tudi v Sloveniji še precej udomačilo in uživa splošno zaupanje vinogradnikov, kar se opaža iz vsakoletnih vagonških naročil tega sredstva.

Če poškopimo grozdje, ki je tako napadeno po plesnobi, da je kar kosmato, s salojidinom, uniči to sredstvo vse glivice na jagodah in čez nekaj dni opazimo, da se iz jagod odlušči plesniva skorja in te postanejo zopet čiste in se debele. Takega učinka z žveplom ne dosežemo.

Salojidin ali tiosulfat ima pred žveplom še to prednost, da učinkuje tudi pri hladnem in oblačnem vremenu, česar pri žveplu ni.

Salojidin se rabi na ta način, da se ga pri vsakem škropljenju z modro galico (ali pa tudi z bosnapasto) priden: na vsakih 100 litrov škropilne zmesi po pol kilograma. Pri tem se je ravnati natančno po sledečem navodilu:

Najprej je pripraviti škropilno zmes proti peronospori bodisi iz galice in apna, ali iz galice, galuna in apna, ali iz galice, žveplenokisle gline in apna, ali iz bosnapaste in apna. Pri tem se mora vzeti toliko apna, da v pripravljeno zmes pomočen bel fenolftaleinov papir močno pordeči. Šele potem se sme pridedati tiosulfata ali salojidina, in sicer pol kilograma na 100 litrov zmesi. Lahko se ga da do tri četrtine kilograma.

Salojidin je umazana bela sol, ki se v vodi hitro topi. Natančno odtehtano množino te soli je stresiti v kak kosček, ki se drži nad posodo s škropilno zmesjo in se nanj vlija zmes s pomočjo kakega korca. Tako se sol hitro raztopi. Potem je dobro premešati vso tekočino in še enkrat preizkusiti z fenolftaleinovým papirjem. Ako papir vsaj nekoliko pordeči, se lahko škropi s to zmesjo.

Kdor bi narobe postopal in primešal škropilni zmesi salojidin pred apnom, ta bi vse pokvaril. Salojidin se namreč v kisli galični raztopini razkroji in potem več ne učinkuje. Delati se mora torej natančno, kajti za salojidinom se tekočini ne sme pridedati več apna. Kisla tekočina pa, kakor znano, opali trte.

S tako pripravljeno tekočino je škropiti najbolje pri drugem, posebnem pa tretjem in, kjer je to potreba, tudi pri četrtem škropljenju.

Kakor že začetkom povedano, učinkuje salojidin posebno dobro pri že plesnivem grozdju, vsled tega morano take grozde temeljito poškopiti, da na njih uničimo oidij.

Poraba salojidina omogočuje skupno zatiranje peronospore in oidija pri enemistem delu, kar je v današnjih časih pri draginji delavcev izredne važnosti. Kmetijska družba ima še nekaj salojidina v zalogi in ga od-

daja vinogradnikom po 7 dinarjev za kg. Kdor hoče ohraniti svoje grozdje zdravo od plesnobe, se bo obrnil na svojo podružnico, ter naročil pri njej ali naravnost pri družbi potrebno količino salojidina. Za oral vinograda se pri trikratnem škropljenju potrebuje kakih 10 kg salojidina.

Kako naj konserviramo gnojnico?

Inž. Henrik Mohorčič, ravnatelj drž. kmet. kem. zavoda v Mariboru.

Rentabiliteta našega kmetijskega obratovanja bo le tedaj primerna časovnim potrebam, če bo praksa upoštevala rezultate znanstvenih preizkovanj. Če se to ne bi zgodilo, bi bilo vsako raziskovanje na kmetijskem polju neplodno in bi kmetijstvo samo oviralo razvoj kmetijstva.

V naslednjem hočem predočiti v koliki meri greši kmetijstvo s tem, da gnojnice tako ne izkorišča, kakor bi bilo potrebno in da je ne konservira.

Konserviranje gnojnice priporočajo v znanstvenih in poljudnih kmetijskih časopisih, koledarjih, lepakih in brošurah, navzlic temu se ne najde pri nas kmetijskega obrata, ki bi upošteval ta nasvet. Celotno drugiče vzorne državne kmetije ne prednjačijo v tem oziru. Kje neki tiči vzrok za to nerazumevanje časovnih potreb?

Konservativnost je lepa čednost, posebno na kmetih, toda ona ne sme ovirati uporabe novotarij, ki jih znanost priporoča. Kam bi na primer prišli naši vinogradniki, če bi ne uporabljali galice in žvepla v vinogradu! Kakor je bilo tu mogoče, da se je prepričalo vsakega o tej potrebi, tako bi morali vsi merodajni činitelji zastaviti ves svoj vpliv, da se enkrat tudi začne konservirati gnojnico. S tem bo dosežen važen korak za napredek našega kmetijstva, ker si bo vsak kmetovalec lahko deloma prihranil denar za dušičnata gnojila.

To vprašanje sem si zagadelj stavljal, ko sem spoznal kako slabo gnojnico imajo povprečno naši kmetovalci.

Sedanja komunistična razsipavost z dušikom iz gnojnice ni primerna našemu gospodarskemu ustroju! Dušik iz gnojnice tistemu, ki ga je pridobil na lastnem zemljišču!

Letos februarja meseca je prišel k meni moj dobri znanec posestnik Filip Galunda iz Sv. Križa nad Mariborom in me je prosil, naj mu preiščem gnojnico. Posestnik Galunder je umen gospodar, ki rad sega po strokovnem časopisju in takoj uvaja vse one novotarije v kmetijstvu, o katerih domneva, da mu bodo v njegovem gospodarstvu kaj koristile. Zagadelj ima tudi vzorno moderno cementirano jamo za gnojnico.

A navzlic temu sem našel v gnojnici le 0-10 g dušika v 100 kubičnih centimetrih. Galunder je bil ves razočaran, kajti pričakoval je v gnojnici več dušika. Sklenil je, da tu mora takoj nekaj ukreniti, da ohrani dušik v gnojnici. Priporočal sem mu, naj konservira gnojnico z nekim oljem, ki sem mu ga namešal, in naj prinese čez nekaj mesecev gnojnico zopet v preiskovanje, da se bova prepričala, če je res kaj hasnilo. Ponesel je olje domov in polil površino gnojnice, tako da je bila gnojnica pokrita. Porabil je tri četrtine litra olja za 3 m² površine. Maja meseca se je oglašil Galunder zopet v mojem zavodu. Prinesel je na gori popisani način konservirano gnojnico v preiskovanje. Našel sem, da vsebuje 0-407 g dušika.

Veseja sva bila oba in sklenil sem poizvedeti, če li je samo Galunder imel tako slabo gnojnico februarja me-

seca. Pregledal sem analize o gnojnicah, ki so se preiskale tekom zadnjih 10 let na zavodu.

Našel sem: a) da je imela Kmetijska šola v St. Jurju leta 1911. (2. oktobra) 0-155% dušika; leta 1913. (4. oktobra) 0-131% dušika; leta 1914. (8. maja) 0-142%;

b) vzorno državno posestvo Grobnerhof v Avstriji leta 1912. (29. maja) 0-142%.

Na to sem naprosil g. Žmavca, ravnatelja drž. vinarške in sadjarske šole v Mariboru, da naj mi pošlje vzorec gnojnice v preiskovanje. Gnojnica je imela 24. majnika 0-124 g dušika.

Istočasno sem naprosil 26 kmetov iz raznih krajev naj mi pošljejo vzorce za gnojnico, da jim bom preiskal gnojnico brezplačno. Našo zaspasnost dokumentira dejstvo, da se je izmed njih odzval le eden in ta je bil Janez Šerec iz Bistrice, ki je imel v svoji gnojnici 22. majnika 0-141 g dušika.

Iz tega sledi, da je gnojnica raznih letnikov, raznih krajev, v raznih mesecih skoro enako sestavljena.

Povdarjam, da so poskusi letos majnika meseca zagadelj tako zanimivi, ker so se istočasno izvršili in da je gnojnica v vseh teh primerih odpadek približno enakega števila glav goveje živine, konjev in prasičev.

S tem sem dokazal, da si je Galunder s konserviranjem z oljem izboljšal gnojnico. Olje je zagadelj učinkovalo, ker je zabranilo izhlapevanje gnojnice in ž njo amoniaka. Amoniak je pa tista snov, ki deloma povzroča smrad v hlevu, pri gnojiščih in gnojniščih. Amoniak je snov, ki je neobhodno potrebna rastlinam. Iz amoniaka nastaja v zemlji solitna kislina, ki jo rastline sprejemajo. Iz solitne kisline nastanejo v rastlini deloma snovi, ki jih imenujemo beljakovine. Beljakovine so neobhodno potrebne živalim in ljudem. Potrebujemo se k telesni reorganizaciji in k rasti. Žival in človek jih izkoriščata na popoln način, ki se ne da primerjati s tratenjem gnojnice na kmetih. Žival in človek izločujeta odpadke porabljanih beljakovin v povsem drugačni obliki in sestavi. Tako vračamo z blatom in s skalnico zemlji zaklad, ki je podlaga rodovitnosti naše zemlje.

Res je sicer, da v večnem veselstvu se ničesar ne poizgublja, — ker sicer ne bi bilo večno — in da bo kdo drugi namesto lastnika gnojnice imel rodovitna tla.

A res je tudi, da ne bo nihče na kmetih vedoma in hote razsipaval z denarjem, če je umen gospodar. To pa delajo vendar vsi naši kmetovalci, kakor sem ravnokar dokazal, ker ne konservirajo gnojnice.

Oglejmo si, koliko bo Galunder prihranil, ker je konserviral gnojnico, če primerjamo vrednost dušika v gnojnici z ono v apnovem dušiku. Recimo, da ohrani Galunderjeva gnojnica ves čas 0-3% dušika več kakor pri sosedih, ki niso vlili olja v jamo. A recimo, da stanje 100 kilogramov apnovega dušika z 19% dušika na posestvo postavljenih 912 K. Torej je vreden 1 kg dušika v njem 48 K. To vrednost vzamemo za podlago tudi za dušik v gnojnici. Če se konservira gnojnico z oljem, bi konserviranje ohranilo 3 kg dušika v 1000 litrih in bi bilo vredno 144 K. Pri 63 hl gnojnice si prihranimo torej približno 100 kg apnovega dušika.

Na podlagi tega, si zamore vsakdo izračunati izgubo na dušiku, oziroma letni dobiček pri konserviranju.

Prvi pogoj je pa zgradba dobrih gnojničnih jam, čijih zgradba bi se morala vršiti potom kmetijskih organizacij, podružnic Kmetijske družbe, zadrug in drugih organizacij, toda pod nadzorstvom yeščakov, ki bi v ta namen določili potrebne tipe.

H koncu bo čitatelje gotovo zanimalo izvedeti, kaj bi neki to konserviranje stalo? Množina olja, kakor jo

je Galunder dobil, stane kvečjemu toliko kakor pol litra vina.

Takega olja se sicer še ne prodaja, vendar bi se izdelovalo, prodajalo in razpošiljalo, če se bodo našli napredni kmetje, ki bodo hoteli poskusiti s tem sredstvom.

Vsi, ki se za stvar zanimajo, naj mi pišejo in naj mi naznanijo morebitne želje. Vsakemu bom skušal radevolje ustreči.

Pridelovalcem lanu.

Anton Šinkovec, Grosuplje.

Z ozirom na brezštevilne napake, ki se leto za letom ponavljajo pri pridelovanju lanu, opozarjam z ozirom na predstoječo laneno žetev na naslednje:

Ko pričnejo listi lanu in pa njega semenske glavice rumeneti, naj se lan ob suhem vremenu v malih peščicah z roko poruje. Pri tem je paziti, da se istočasno ne izruje tudi plevela, kajti potem se slama plevela vkljub vsemu čiščenju in mikanju skozi vso izdelavo do platna ne odstrani. Vsaka peščica naj se ohrani v najlepšem redu in vsa stebela, zravnanata na zemljo, kjer je lan rasel, poklada, kjer naj potem, kakor je pač vreme, en teden razvezan enakomerno razprostrt leži. Pazi naj se, da lan ne leži na prsti, ker bi sicer porjavel.

Ko je lan posušen, naj se mu odvzame seme, vendar nikakor ne s tolčenjem ali mlatenjem, temveč le s smukanjem; s tem se ohrani steblo in lakno nepokvarjeno in neraztolčeno, dalje, kar je tudi velike važnosti, seme se ne porazgubi in glavice ne ostanejo na stebličju.

Zelo važna je pri lanu goditev ali rositev. Najvažnejše pri tem je razprostiranje in obračanje. Razprostiranje naj se vrši, ako le mogoče, na strnišču ali na pokošanih travnikih in to tako naredko, da se skozi lanišče še trava vidi, kajti le tako je mogoče, da je ves lan enakomerno gođen in pa, da v primeru večdnevnega dežja ne začne gniti. Lanišče naj se med gođenjem vsaj enkrat obrne, v deževnem vremenu pa večkrat, sicer bo gornja plast poprej godna nego spodnja, kar na močnost, mehko in pa čistost lakna zelo vpliva. Obrača naj se vedno le v dnevih, ko ni hudega vetra, ker sicer se spravi ves lan iz reda. Godi naj se štiri tedne, vendar pa je mogoče, da je lanišče že v treh, v slabem vremenu pa tudi šele v šestih tednih godno. Preden se lan spravi, naj se večkrat preizkusi, kajti kakor hitro gre lakno vsaj tričetrt dolgosti od stebela, naj se vzdigne, ker je bolje, da je manj godno kakor pa pregodno. Pri vzdigovanju naj se, kakor že poprej pri pogrinjanju, razprostiranju in obračanju omenjeno, pazi, da ostane lan lepo v redu.

Na vsa vprašanja glede posetve, pridelovanja in izdelovanja lanu kakortudi zamenjave taistega za platno, daje radevolje strokovnjaška pojasnila in nasvete: Mehanična vrvarna, terilnica, predilnica Anton Šinkovec; Grosuplje.

Sušenje sena na kozlih.

Najnavadnejši način sušenja sena na Nemškem, bodisi v južni ali severni Nemčiji, pri malem kmetovalcu ali na srednjih in velikih posestvih, je na tzv. kozlih. (Dreistiefeliger Kleereiter, K. Reuter, K. Böcke). Ta način je obenem najboljši način sušenja ter ima sledeče prednosti pred sušenjem v reneh (Schwaden) ali kopicah (Puppen), in sicer:

1. Kmetovalec ni toliko vezan na lepo vreme;
2. izguba hranilnih snovi sena je malenkostna;
3. seno se ne kvari vsled plesni in gnilobe;

4. seno lahko ostane poljubno dolgo na njivi, ki se jo navzlic temu takoj lahko obdela (na pr. za ogrščico, repo in dr.).

Posebno v onih legah, kjer je vreme nestalno, kjer dež često izpere najboljše hranilne snovi, kjer vlaga pospešuje naselitev raznih glivic, plesni in gnilobe, je ta način zelo umesten. Pri tem načinu sušenja je mrvljenje sena omejeno, pri katerem odpadejo najnežnejši delci rastlin, ponajveč fini lističi, ki so pa najbolj bogati na hranilnih snoveh. Seno se na kozlih polagoma suši in se spravi domov, ko to dopušča čas. Sicer zahteva ta način sušenja več dela kakor sušenje v reneh, toda varnost je večja in gotovost, da dobimo dobro seno. Vsekakor pa ne zahteva toliko dela in glavnice, kakor sušenje v kozelcu, posebno ako je deteljščice oziroma travnik zelo oddaljen od dvora. Stroški za nabavo kozlov so mnogo manjši, kakor za zgradbo kozelca, a tudi trajnost in trpežnost (okoli 15 let) je povoljna. Tukaj v Nemčiji stane letos kozel povprečno 15 mark.

Morebiti bodo navedene prednosti tega načina spodbudile kakega slovenskega kmetovalca, da poskuša z njimi, zato ga opišem, čeprav glede vetra ne morem prevzeti nikake odgovornosti.

Kozli sestojijo iz treh, nabolje 2:5 m dolgih, 8 cm debelih, nezašiljenih drogov (stebrov, nog), ki so 6 cm pod vrhom zvezani in tako postavljeni, da tvorijo piramido; v višini 60—70 cm od tal so pritrjene povprečne letve (raklje), ki nosijo krmo. Vsakdo si poceni lahko napravi kozle takole: 8—10 cm debela smrekina ali jelkina debela (zaradi trajnosti najbolje olupljene) se razžagajo; doljni močnejši deli se odžagajo v dolgosti 2:5 m, ti nam dajo steblo; ostalo deblo se razžaga na dva metra dolge droge, ki nam služijo za povprečne letve. V stebre se 6 cm izpod tankega konca in 70 cm pod tem izvrtajo luknje, ki stoje povprek druga na drugi. Prve nam služijo, da se stebri zvežejo najbolje s 5 mm debelo žico, toda ne tesno, temveč popolnoma rahlo, da se stebri lahko pomikajo in razmikajo. V doljne luknje se zabije lesene kline ali žeblice ali se pa skozi nje naredi iz žice petlje, skozi katere se lahko porine povprečne letve.

Kozli se lahko uporabijo za sušenje vseh krmilnih rastlin razen koruze, v poštev pa pridejo največ za rastline, ki se vsled debelega, sočnega stebela težko osuše, oziroma katerih listi se radi drobijo, kakor na pr. pri vseh deteljah. Z velikim uspehom se uporabljajo tudi pri sušenju travniške krme.

Množina kozlov na 1 ha se menja; zavisi od množine krme in o tem, če se jo obesi v svežem ali ovenelem stanju. Če se obesi svežo krmo, se jo mora nalagati narahlo in potrebno je dvojno število kozlov. Na 1 ha se povprečno računata 20—32 kozlov; mi jih uporabljamo 50. Na enega kozla gre povprečno 1:5 meterskih stotov krme, 6 kozlov da povprečno en voz sena.

Najbolj priporočljivo je pustiti, da krma v reneh ovene, za kar je potrebno 1—2 dni, kar je odvisno od vremena. Obrniti jo je treba samo enkrat, kvečjemu dvakrat, kar zniža stroške za delo. Tekom ovenjenja je izguba hranilnih snovi malenkostna. Ker so rastline mehke in tudi morebitni dež ne izpere toliko hranilnih snovi iz zelenih rastlin.

Ko je krma ovenela, se prične z obešanjem. Glede tega dela se mora paziti, da se ne zamudi pravega trenutka ovenjenja, v katerem se niti najfinejši delci krme ne lomijo in ne drobijo. Če se je zamudilo pravi trenutek, se sme obešati le ob rosi, torej zjutraj. Najpreje je postaviti kozle, ki se pa lahko tudi sproti postavljajo. Pri tem se mora paziti, da se postavi kozle z eno nogo

proti vetrovni strani, ker se kozel preko dveh nog mnogo težje prekucne, kakor čez eno samo. Na bregu se čisto ne more držati tega načela. Tedaj veljaj le to načelo, da mora kozel trdno stati.

Ko so se postavili stebri, položile preko klinov letve, se prične z nakladanjem krme. Pri tem se pa ne sme grabiti polnih vil, pa tudi ne trdo nakladati. Sploh se mora s krmo na travniku postopati nežno in rahlo ter se jo naj po možnosti le malo stlači. Najpreje je položiti srednje polne vile sena na vse tri vogale, nato ga je naložiti na letve, in sicer vedno s strnenim koncem poševno navzdol in na vun. Delavci naj nakladajo složno med seboj na vseh straneh kozla; kjer primanjkuje še kaj sena, tam se naj vrzeli izpolnijo, pri čemur je paziti, da dobi kozel obliko stožca, ker se le tedaj voda najbolj odteka. V sredini mora kozel biti votel, da je zračenje omogočeno. V severni Nemčiji je navada, da v kozla zleze delavec, ki skrbi za to, da se votlina bolj posreči. Krme se ne sme zmetati na trdo, marveč se jo mora na rahlo metati, plast na plast, dokler niso stebri popolnoma pokriti. Nato šele dobi „kozol kapo“: na vrh se namreč vrže polne vile sena, da se s tem prepreči vodi dostop v notranjost kozla.

Končno je spodaj očistiti kozle, kajti krma na njih ne sme segati do tal, pograbititi je seno izpod kozlov in po vsej njivi ter prepustiti krmo solncu in vetru, da jo polagoma osuši, dokler se je ne utegne spraviti domov. Tedaj je kozle prekucniti, izvleči izpod njih stebre in naložiti seno.

V južni Nemčiji, Švici, na Tirolskem se uporabljajo kozlom slične roglje ali ostrvi (Einstiefeliger Kleereiter, Heinzen), ki se od prvih razlikujejo samo v obliki, dočim je ravnanje z njimi isto. To so 2,5—4 m dolgi drogi, zabiti v zemljo, vanje se pa v razdalji 50—60 cm križem skozi luknje vtaknejo 1 do 1,5 m dolgi kolci.

Inž. Sadar,

Rengoldshausen ob Bodenskem jezeru.

Grubanje trt.

V znanem sporu dveh tovarišev strokovnjakov glede grubanja ameriških cepljenih trt sem bil pozvan, da tudi jaz izrečem v tem vprašanju svoje mnenje. Ker je stvar gotovo zelo važna, je umestno, da se o njej razpravlja v javnosti in da objavi vsak veščak (pa stvarno!) svoje izkušnje, ker se le tako pride do pravega zaključka.

Že pred več kakor petnajstimi leti, ko so naši starejši vinogradni nasadi na ameriški podlagi postali zelo „luknjasti“, so pričeli vinogradniki po stari navadi nadomeščati poginule trte z grubanjem. Tega smo se vsi javni delujoči strokovnjaki ustrašili in svarili pred grubanjem. Zakaj, to nam pove nekaj odstavkov iz mojega spisa v 24. št. „Kmetovalca“ iz l. 1913. pod naslovom „Podsajanje trt v starejših vinogradih, zasajenih s cepljenimi trtami“.

V članku, kjer dajem razna navodila, kako nadomeščati usahle trte v vinogradu, se nahaja odstavek, ki se nanaša na slučaj, da nam v starejšem vinogradu pogine tu pa tam kaka trta ter se glasi: „V starih vinogradih je bila navada, da smo v takem slučaju pogrubali najbližjo sosednjo trto tako, da je ena njena mladika segla do praznega mesta, druga pa na mesto, kjer je stala pogrubana trta.“

Tega pa pri trtah, cepljenih na ameriški podlogi, n a noben način ne smemo storiti.

Kakorhitro bi pogrubali cepljeno trto tako, da pride njen domač (zlahetni) les v zemljo, bi se zgodilo tole: Do-

mač les bi pogljal korenine, in ker sploh rajši dela korenine kakor ameriški, bi te korenine kmalu prerastle ameriške korenine podloge, ki bi v rasti zastale, ali bi celo odmrle.

Komaj bi se to zgodilo, bi se zaplodila na koreninah iz domačega lesa trtna uš in bi jih uničila, trta pa bi ne imela ne domačih ne ameriških korenin, vsled česar bi morala poginiti.

Take grobanice navadno v prvih letih dobro rasejo, ker jih rede stare (ameriške) in nove (domače) korenine, pozneje pa oslabijo in končno usahnejo. Tako ravnanje bi torej ne bilo pametno, ker bi z njim zlo še bolj povečali.

Pri novem vinogradništvu ne smemo nikdar misliti, da smo s tem, če smo posadili na ameriški podlogi cepljene trte, trtno uš pregnali. Trtna uš je in ostane tudi v novih vinogradih, samo da trtam toliko časa ne škoduje, dokler rasejo na ameriških koreninah, ker uš ne more teh korenin uničiti.

Domač les ne sme nikdar in nikjer priti v zemljo, kajti v tem trenutku, ko se to zgodi, je storjen prvi korak, da smo ob trte. Kdor tako ravna, ta naj pripiše posledice tega samsebi.

Če torej v vinogradu kaka trta pogine, jo moramo nadomestiti z drugo, ravnotako na ameriški podlogi rastočo trto.“

Vkljub vsej svaritvi so se pa le vinogradniki posluževali grubanja čedalje bolj, in sicer iz enostavnega vzroka, ker je bil to najhitrejši in najcenejši način, s kojim se je dalo prazno mesto v vinogradu izpolniti.

Samoobsebi umevno sem se zanimal za usodo takih grobenic in sem na svojih službenih potovanjih zanje povpraševal in si jih ogledaval, ter moram resnici na ljubo priznati, da se teorija tu ni krila s prakso.

Če je bila namreč pogrubana trta dovolj stara, to je, če so korenine ameriške matrne trte bile pred grubanjem že dovolj razrasle, grobenice niso pešale, kakor je bilo pričakovati, temveč so popolnoma normalno rasle in rodile.

Ta okolnost mi je dala povod, da sem že kake dve leti pozneje na neko v „Kmetovalcu“ stavljeno vprašanje v isti zadevi odgovoril približno takole:

V mladih vinogradih, kjer je to z uspehom mogoče, kaže vedno in povsod trte podsajati, le tam, kjer je podsajanje brezuspešno, torej v starih vinogradih, se priporoča prazna mesta nadomeščati z grubanjem.

Tudi danes, po preteku sedmih let, nisem še nikjer opazil, da bi grobenice v starih vinogradih pešale, zato je moj nazor isti kakor poprej, namreč: V mlajših nasadih, vsaj do 10. leta nadomeščamo usahle trte s podsajanjem zdravih, močnih sadik. V starejših vinogradih, kjer se podsajanje ne obnese, pa lahko grubamo. Praksa kaže, da take grobenice, najbrže vsled tega, ker je korenina ameriške podlage že dovolj krepka in razrasla, ne podležejo trtni uši predčasno.

Glede vlačnic, ki smo jih prvotno najbolj priporočali za nadomeščanje trt na praznih mestih, sem opazil, da ostanejo tako dolgo zdrave in močne, dokler se ne oddele od matrne trte. Ako se oddele, pričnejo po preteku nekaj let pešati, ako se pa ne oddele (ne odrežejo), opeša materna trta. Iz tega vzroka sem mnenja, da je grubanje bolj priporočljivo nego naprava vlačnic; priporočljivo pa je le v starejših nasadih, nikakor pa ne v mladih vinogradih. Želeti je, da se v tej zadevi oglasijo tudi še drugi, izkušeni možje iz vrst vinogradnikov samih.

B. Skalický.

Godna in zaskorjena zemlja.

Inž. Ferdo Vončina.

Osnovne važnosti za uspešno in dobičkonosno pridelovanje rastlin je nadomeščanje redilnih snovi zemlji in zalaganje zemlje z istimi v obliki raznih gnojil v svrhu povečanja pridelkov. Ta gnojila pa, posebno naravna ali absolutna, ki vsebujejo redilne snovi v organski obliki, niso povečini že rastlinske redilne snovi. Ona morajo predelati v zemlji celo vrsto pretvorb, da se iz njih stvo-rijo rastlinam dostopne, vodoraztopne redilne snovi.

Ni pa samo osnovne važnosti, da se zemlja vsestransko in zadostno gnoji, temveč skrbeti se mora tudi za to, da se z obdelovanjem zemlje vpliva na pravilni potek teh pretvorb, da je rastlinam pravočasno dovolj pripravljene hrané na razpolago. Tvorjenje rastlinskih redilnih snovi iz gnojil ravnotako iz prstenine (humuza) kakor tudi iz rudninskih sestavnih delov zemlje, (mineralnih zemljinih zrn), se vrši potom bioloških, kemičnih in fizikalno-kemičnih pojavov, kateri se vrše v vsaki zemlji več ali manj intenzivno. To so predvsem pojavi trohnenja organskih snovi (rastlinskih ostankov, odmrlih živali, naravnih gnojil, humuza), kakortudi pojavi preperevanja rudninskih sestavin zemlje. Čim živalneje se vrše ti pojavi, tem izdatnejše množine hrane so rastlinam na razpolago. Da se pa vrše ti pojavi dovolj, mora biti zemlja dovolj zračna in v primernem vlažnem stanju. Trohnenje in preperevanje se vrši le v navzočnosti zračnega kisika, ta je pa razen tega potreben za dihanje rastlinskih korenin in za življenje cele vrste zemeljskih mikroorganizmov (bakterijev). Voda pa ne samo, da je potrebna rastlinam kot direktna redilna snov, temveč je važna kot topilo za potom trohnenja in preperevanja nastale proizvode, za redilne snovi, da postanejo iste tem potom končno sprejemljive za rastlino. Voda pa je istotako življenjske važnosti za obstoj zemeljskih mikroorganizmov ker ti so pač največje važnosti sploh za postanek in razvoj trohnenja v zemlji. Oni uvajajo razkroj organskih zemeljskih snovi, vsled njih delovanja se stvarja predvsem potom nitrifikacije ali solitrenja rastlinam sprejemljivi dušik, ki je najdražja rastlinska redilna snov.

Zemlja v takem stanju, v kateri se najživahnejše razvijajo zemeljski mikroorganizmi in razkrajajo zemeljske organske snovi, v kateri se vrši živahno trohnenje in preperevanje, taka zemlja je v stanju godnosti. V tem stanju ni zemlja ne prevlažna in ne presuha, je primerno zračna, potom trohnenja se razvijajoča ogljikova kislina jo rahlja, ter veča njeno prostornino. Taka zemlja je temnejše barve, elastična, sveža in drobljiva, torej v fizikalno dobrem stanju. Zrak in padavine imajo neoviran dostop v njo, rastlinske korenine se v nji lepo razraščajo, ker jih ne ovira nje rahla drobljiva struktura. Dviganje vode iz spodnje plasti do korenin se vrši pravilno umerjeno, voda ne izhlapeva na površini zemlje brez haska v zrak. Nasprotno se pa zamore taka zemlja navzeti zelo veliko dežja, kateri se v drobljivi zemlji vsled povečane površine lažje razdeli in ohrani za rastline. Le v taki zemlji, ki je v stanju godnosti, pridejo gnojila do polne učinkovitosti. Godno stanje zemlje je poleg izdatnega gnojenja še večje važnosti za dosego čim največ pridelkov.

Da pride zemlja v godno stanje, ne sme biti nje površina izpostavljena direktnim vplivom solnčnih žarkov in vetra. To je slučaj, če je površina zemlje zavarovana z gosto razraslo rastlinsko odejo, skozi katero je ne more toliko izsuševati solnce in veter. Ta godnost bo tem izdatnejša, čim gostejša je rastlinska odeja, ki pokriva zemljo. Tako godno zemljo najdemo na travnikih z gosto

obraslimi krmskimi rastlinami, pri okopavinah v poznejši rastni dobi, ko se te toliko razrasejo, da njih listje pokriva zemljo, v žitnih poljih. Zemlja postaja tu godna v v senci, ki ji jo dajejo rastline = senčna godnost.

Zemlja pa, katero ne pokriva rastlinska odeja, to je zemlja, ki še ni obsejana, oziroma na kateri se nahajajo rastline šele v stanju prve rasti, posebno pri okopavinah, ki se sadijo bolj narazen, taka zemlja je pa izpostavljena preveč vplivom solnca in vetra. Tu se mora manjkajočo senčno godnost nadomestiti z godnostjo, ki se jo doseže z obdelovanjem zemlje = obdelovalna godnost. Takó godnost se doseže s prevdarnim obdelovanjem, predvsem z obdelovanjem v pravem času, čim zveznejša je zemlja. Cilj vsake racionalne obdelave zemlje je dosega godnosti.

Godnost zemlje je najidealnejše stanje zemlje za uspešen razvoj rastlin. Nasprotno je pa glede uspevanja in prehrane rastlin najneugodnejše stanje, stanje zaskorjene zemlje. V tako stanje pride zemlja, če jo zadevajo pri neprekinjenih lasnih ceveh, neovirano solnčni žarki in veter. V tem stanju zemlja izsuševa, se krči tem bolj, čim zveznejša je; lasne cevi se vsled tega vedno bolj ožijo in talna voda iz globokih plasti prihaja na površino zemlje, kjer izhlapeva. Zemlja postaja vedno bolj in bolj trda. Zoževajoče se lasne cevi izganjajo iz zemlje zrak, zemlja postaja revnejša na vodi in na kisiku. Ker je kisika vedno manj v zemlji, se vsled tega zmanjša intenzivnost preperevanja in trohnenja in to tem bolj, čim dalje se pusti zemljo izsuševati. Zemlja postaja v fizikalnem oziru zbita, zvezna in trda. Padavine, ki padejo na tako zemljo, proderejo vsled zoženih lasnih cevi le malo v zemljo, večji del jih odteče po površini zemlje, ker ne morejo vsled zbitosti zemlje pronicati vanjo. Zaskorjevanje se začena na površini ter gre vedno bolj v globočino. Kemični procesi, ki tvorijo redilne snovi, se izdatno zmanjšajo, zaradi tega se tudi izdatno zmanjša učinkovitost gnojil. Zemeljski mikroorganizmi, kot povzročevalci pojavov trohnenja, najdejo v taki zemlji vedno slabše življenjske pogoje, vsled česar pojemajo njih delovanje. Taka zemlja zaskorji s časom v celoti precej globoko, tako da postane zgornja plast zemlje sama skorja. V takem primeru je zemlja v najslabšem stanju z ozirom na uspešen razvoj rastlin. Tako zemljo se more le z največjim potroškom mehničnega dela spraviti v dobro stanje, zaradi tega, ker se ne more z obdelovalnim orodjem lahko v zemljo. Zato je potrebno, da se že pravočasno deluje proti tvorbi skorje, ozir. isto sploh prepreči. To se doseže s tem, da se zemljo obdeluje v pravem vlažnem stanju. Zemeljsko površino pa skuša, v kolikor ni ta sama zasenčena po rastlinah, istotako potom konsekventnega obdelovanja, vedno obdržati pokrito s plastjo drobljive prhke zemlje, pod katero plastjo ostane ostala zemlja v stanju godnosti.

Zemlja pa zaskorji lahko tudi v obliki posameznih kep in grud. To se zgodi v tem primeru, ako se orje zemljo v prevlažnem stanju, da se izpod pluga vale premokre kepe in grude, katere potem zaskorjijo in se strdijo, namesto da bi se zemlja pri oranju pravilno drobila.

Ravnotako se z okopavanjem v prevlažni zemlji naredi na površju plast sicer tenke, toda zlepljene, zbite in zaskorjene zemlje. Stanje zaskorjenosti je torej vobče najneugodnejše stanje zemlje. Zato mora racionalno obdelovanje zemlje stremiti za tem, da se sploh prepreči tvorbo skorje, nasprotno, da se doseže potom obdelovanja čim večjo godnost zemlje. Ker, kakor že omenjeno, višna pridelkov ni ležeča samo na vsestranskem intenzivnem gnojenju, temveč še bolj na tem, kako se da tem gnojilom potom umnega in pravočasnega obdelovanja zemlje priliko do čim večje učinkovitosti. Če je zemlja še tako iz-

datno gnojena, pa se pri obdelovanju zemlje napravi napake v tem oziru, da pride do zaskorjevanja zemlje, tedaj se od samega gnojenja ne more pričakovati polne učinkovitosti, ker za polno učinkovitost gnojil je merodajno le godno stanje zemlje, katero se mora skušati vedno doseči.

Dodatek

k lovskemu zakonu za bivšo Štajersko.

(Zajec in fazan.)

Z ozirom na razna vprašanja, ki prihajajo na družbo, je treba tostvarni članek: „Škoda, povzročena po lovcih in divjačini“, ki je izšel v 10. in 11. številki „Kmetovalca“, še nekoliko spopolniti.

V vinorejskih in sadjerejskih okrajih, kjer so zajci kmetijskim kulturam posebno nevarni, ima občinski odbor pravico v občinski seji skleniti, da se zajec in fazan proglašita za splošna škodljivca, da se za nju ukine varstvena doba in da so lovci dolžni postreliti to divjačino. Tak pravilno storjen sklep se mora predložiti v potrdilo okrajnemu glavarstvu.

Ako se lovski najemnik temu sklepu ne pokori, odredi politično oblastvo na zahtevo občine prisilno postrelitev omenjene divjačine na stroške lovskega najemnika.

Na to določilo se opozarjajo one občine, v katerih je vinarstvo in sadjarstvo lepo razvito ter se je bati velike škode po omenjeni divjačini, če se je močno razplohnilo, da proglašajo zajca takoj za nevarnega škodljivca, sklenejo ukinitje varstvene dobe ter predložijo okrajnemu glavarstvu svoj sklep, dobro utemeljen v potrditev. S tem določilom je vinogradnikom in sadjarjem omogočeno obvarovati se škode, ki jim jo povzroča te vrste divjačina.

Oddaja lova.

Lovski zakon predpisuje, da se mora lov oddajati v večleten zakup potom licitacije na javni dražbi, in sicer za najvišjo ponudbo interesentom, ki so za to upravičeni. Kdor ni upravičen vzeti v zakup lova, se ne sme pripustiti k licitaciji.

Občinski odbori lahko sklenejo, da občina sama izvršuje občinski lov po izvedencih. Izvedence se mora predložiti v potrditev okrajnemu glavarstvu. V vseh drugih primerih se pa lov mora oddati potom licitacije, kakor to predpisujejo dosedaj veljavni deželni lovski zakoni. Oblastnim skupščinam bo pripuščen, da bodo smele lovski zakon toliko izpremeniti, kolikor bo kazalo z ozirom na krajevne razmere in potrebe.

Navadno razdele lovski najemniki na podstavi podzakupa posamezne dele lovskega revirja podzakupnikom. Taki podzakupi so pa veljavni le tedaj, ako jih občinski odbor in potem okrajno glavarstvo potrdita. Če jih občinski odbor ne potrdi, mora okrajno glavarstvo razveljaviti lovsko pogodbo in razpisati novo licitacijo. Okrajno glavarstvo razveljavi lovsko zakupno pogodbo na predlog občinskega odbora tudi v nastopnih primerih: 1. ako najemnik lova revir nezadostno nadzoruje; 2. ako najemnik ne postrelji zadostno divjačine; 3. ako zagreši kake druge prestopke lovskega reda; 4. ako izvršujejo lov neupravičene osebe; 5. ako si najemnik lova ne pridobi prava za lovski list.

V ostalem imajo okrajna glavarstva nalog, da morajo nadzirati pravilno izvrševanje lova in likvidirati škode, ki jih povzroča divjačina na polju, v sadovnjakih in v vinogradih.

Ta pojasnila so bila še potrebna, da se znajo naši kmetovalci in občinski odbori ravnati po zakonu in obvarovati škode, ki so jo posamezniki in tudi občine večkrat utrpeli samo vsled nepoznanja zakonskih določil.

OCENA KNJIG.

Ivan Lapajne. **Jugoslovanski Posojilničar in Zadrugar** je izšel kot drugi popravljeni in pomnoženi tatis „Slovenskega Posojilničarja“, navod o poslovanju jugoslovanskih zadrug. 144 strani v VIII. Založil pisatelj v Krškem. Naročila sprejema sam Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v pok. v Krškem. Vezana knjiga stane 20 dinarjev, broširana 18 dinarjev. Pri toliko posojilnicah in zadrugah, ki jih imamo danes v Sloveniji, je bilo res nujno potrebno, da je ta knjiga po 15 letih zopet izšla v drugi popravljeni izdaji. Knjiga ima res bogato vsebino in nudi vse ono, kar je za snovatelja in voditelja raznovrstnih pridobitnih in gospodarskih zadrug neobhodno potrebno. Knjiga je res priporočljiva vsem onim, ki se bavijo vsaj deloma z združništvom in posojilničarstvom. Pripomniti bi bilo edino to, da bi bilo morda umestnejše počakati še nekaj časa z izdajo knjige, ker bi se potem lahko upošteval novi združni zakon, ki bo morda v kratkem sprejet. Sicer pa to ni nikaka ovira, da se naši zadrugarji in posojilničarji ne bi mogli uspešno posluževati te knjige. Priporočamo jo torej vsem tem v nabavo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej t. številko.

Vprašanje 83. Splošno se govori, da letos ne bo dovoljeno kuhati žganja za domačo potrebo brez plačevanja trošarine, kakor je bilo to dosedaj v navadi. Prosim pojasnila, ali bo tudi letos dovoljeno trošarine prosto kuhanje žganja za domačo potrebo? (G. Z. v Št. J.)

Odgovor: Zakon o državni trošarini je bil s členom 161. finančnega zakona za leto 1920./1921. (naredba št. 436. Ur. l. iz leta 1920.) razširjen na vsa ozemlja naše kraljevine. Po tem zakonu čl. 116., točka 3., se ne pobira trošarine za ono žganje, ki ga kuhajo posamezniki iz lastnih proizvodov za lastno potrebo in za člane družine in služabništva, ki štejejo nad 12 let in ki so pri njih na hrani in stanovanju, ako ti posamezniki ne trgujejo z alkoholnimi tekočinami na debelo in na drobno itd. Po tem zakonu je določeno, koliko dni sme vsaka družina kuhati z ozirom na število družinskih udov in z ozirom na vrsto sadja, iz katerega se to žganje kuha. Ta zakon je odobren od glavne skupščine in ostane v veljavi, dokler ga skupščina ne izpremeni. Ker pa dosedaj skupščina v tem oziru ni še ničesar protivnega ukrenila, ostane v veljavi tudi za letos in za vsa nadaljnja leta.

Vprašanje 84. S svežim hlevskim gnojem se na njive raztrosi veliko plevela. Z ozirom na to sem sklenil, pustiti gnoj ležati eno leto na kupu, preden ga zvožim na njive. Ali bo to škodovalo vrednosti gnoja? Ali segnije plevelno seme tekom enega leta v gnoju? Ali naj stoji gnoj na miru, ali pa je bolje ga večkrat prekidati? (P. F. v S.)

Odgovor: Vrednost gnoja se poveča, če ga pustimo ležati na gnojišču, dokler ne postane „masten“, „špehast“, t. j. dokler se ne udela. Pri tem se v gnoju razvija toplota, ki jo povzroča delovanje zemeljskih bakterijev, ki razkrajajo gnoj in ga pripravljajo dovzetnim za rastline. Iz takega gnoja črpajo korenine rastlin svojo hrano (dušik, kalij, fosforno kislino in dr.). Visoka toplota v gnoju in delo bakterijev uniči navadno večino plevelnega semena. Gnoja dobimo pri enoletnem ležanju na gnojišču sicer veliko manj, toda njegova vrednost je tem večja. Toda tudi tukaj moramo previdno ravnati. Gnoj, ki ga dnevno izvozimo iz hleva na gnojišče, moramo dobro steptati, da je stisnjen in da zabranimo dostop zraka v notranjost gnojnega

kupa, kajti tedaj se razvija amoniak, ki izpuhneva iz gnoja in z njim izgubimo največjo vrednost, ker izgine v zrak — dušik. Po možnosti obsenčimo, gnojišče, ali naložimo vsaj nekaj smrekovih vej na gnoj, da ga sonce preveč ne izžge in osuši. Da se vrši rakrajanje temeljiteje, moramo držati gnojni kup vedno vlažen. Najbolje ga je polivati z gnojnico, ker je v njej veliko rastlinskih hranilnih snovi, ki jih potem gnoj usrka vase. Gnojnični kup ostane vse leto na miru in ga ni prekidati, ker pri tem delu izgine velik del dušika v obliki amoniaka v zrak, kar pomenja veliko izgubo za gnoj. Nujno bi Vam pa priporočali, da si napravite čimprej gnojnično jamo, ker z gnojnico Vam odteka velik del dušika, in s tem najdragocenejša hrana za rastline. Gnojnično jamo napravite iz cementa ali pa tudi iz navadne ilovice, ki bo ravno tako dobro držala, le, da je ilovnata plast precej debela in dobro zbita.

Vprašanje 85. Ker mi bo prihodnje leto primanjkovalo hlevskega gnoja za koruzo in krompir, hočem sedaj močneje pognojiti ajdi z umetnim gnojilom. Njive so bile dosedaj precej močno gnojene s hlevskim gnojem. **Ali bodo umetna gnojila k ajdi učinkovala še prihodnje leto?** (P. F. v S.)

Odgovor: Večina umetnih gnojil učinkuje prav dobro še drugo in celo tretje leto. Pri nekaterih še pozna učinek celo še po petih letih. Edino čilski soliter deluje pretežno v prvem letu, ker je v vodi lahko topljiv in ga zemlja le malo veže. Ako ajdi pognojite s superfosfatom in kalijevo soljo, bo ostalo po njej še precejšnja množina teh gnojil v zemlji, ki pride v korist koruzi in krompirju v prihodnjem letu. Vzeti pa morate seveda večjo množino teh gnojil, kakor če bi gnojili samo ajdi. Krompir in koruza pa potrebujeata tudi dušičnatih gnojil, ter je najbolje, ako jima pognojite z apnovim dušikom, ki ga podorjite cakah 14 dni pred setvijo koruze, oziroma saditvijo krompirja, oziroma še bolje že v jeseni, če tedaj preorjete njivo za pomladno setev. S takim gnojenjem boste popolnoma nadomestili hlevski gnoj.

Vprašanje 86. Lansko leto sem pri škropljenju trt med galico mešal žveplovoapneno brozgo, kar je prav dobro učinkovalo. Letos škropim z bosnapasto. **Ali se žveplovoapnena brozga da mešati z bosnapasto?** (I. P. v K.)

Odgovor: Dosedaj imamo še malo izkušenj s škropljenjem trt z žveplovoapneno brozgo, pomešano z galico, kar naj učinkuje proti peronospori in istočasno tudi proti plesnobi. Če ste imeli lansko leto ugodne uspehe z mešanjem brozge z galico, je pričakovati, da boste enako ugoden učinek dosegli z mešanjem brozge z bosnapasto. Na vsak način Vam svetujemo, da ste pri tem previdni in ne vzamete prevelike množine brozge, kajti ta lahko opali listje. Pri tem pa pozivljemo tudi tiste vinogradnike, ki so že škropili s tako mešanico, da sporoče uredništvu svoje izkušnje, ki se bodo potem objavile v „Kmetovalcu“.

Vprašanje 87. Jazbec mi dela škodo v koruzi. Ali imam pravico od najemnika lova zahtevati povračilo za škodo na koruzi, ki mi jo je jazbec polomil? **Ali je najemnik lova odgovoren za škodo, povzročeno po jazbecu?** (R. P. v M.)

Odgovor: Jazbec je lovna divjačina, ki po zakonu ne uživa varstva, t. j. sme se pobijati v vsakem času, toda vedno ostane last najemnika lova. Če ga kdo drugi pobije, ga mora izročiti lastniku ali najemniku lovišča. Za škodo pa, ki Vam jo napravlja jazbec v koruzi, najemnik lova ni odgovoren, kajti sami morate skrbeti, da se ubranite tega škodljivca. Vendar Vam svetujemo, če jazbeca pobijete, da ga izročite najemniku lova, drugače Vam preti kazen zaradi lovske tatvine.

KMETIJSKE NOVICE.

Modra galica na račun vojne odškodnine. Po časopisnih vesteh je ministrski svet na račun vojne odškodnine dovolil nabavo 40 vagonov modre galice iz Nemčije. Ta nabava

pride vpoštev edinole za Srbijo, ki dobiva to blago na račun reparacij. Opomniti pa je treba, da bo ta galica tako draga, da jo bodo mogli plačati edinole Srbi s svojim dinarjem.

II. Ljubljanski velesejm od 2. do 11. septembra l. 1922. Sejmski urad sporoča, da je uvoz inozemskega razstavnega blaga dovoljen prosto carine, če se v teku šestih mesecev zopet izvozi; prevoz tega blaga po naših železnicah se vrši po polovičnem blagovnem tarifu. Priporoča se interesentom, da že sedaj prično odpošiljati razstavno blago na sejm, kajti današnje neugodne prometne razmere ovirajo večkrat pravočasen prevoz predmetov. — Sejmski uradni spediter je „Balkan d. d.“ v Ljubljani. — Izumitelji, ki želijo razstaviti svoje izume ali proizvode na „Ljubljanskem velesejmu“, uživajo na podstavi uredbe Ministrstva trgovine in industrije o zaščiti industrijske svojine ugodnost prioritete od dneva razstavitve do nadalje, in sicer še tekom treh mesecev po končan razstavi. — Črkoslikarska dela na reklamnih deskah se naj takoj naročijo, ker so ljubljanski črkoslikarji v zadnji predsejmski dobi preveč zaposleni in ne bodo mogli tedaj vsa naročila pravočasno izvršiti. Tudi prostor za reklamno desko se naj pravočasno naroči.

Prost uvoz opeke, eternita in cementa je dovolil finančni minister, ker pri nas primanjkuje tega gradbenega materiala v taki meri, da so tvornice že za leto v naprej preobložene z naročili. S tem bo veliko pomagano našemu stavbnemu obrtu, še več pa našim kmetovalcem, ki hočejo spraviti v red svoja gospodarska poslopja.

Pokončavanje vran. Okrajno glavarstvo v Ptujju je izdalo sledeči razglas: Iz vsega tukajšnjega političnega okraja, posebno z dravskega polja in iz slovenskih goric prihajajo pritožbe o velikem številu vran, katere vsled odnašanja zalege koristne divjačine, kakor jerebic, zajcev in fazanov, pa tudi domače mlade perutnine že sedaj povzročajo veliko škodo po loviščih in kmetijskih dvorcih. Veliko večja pa še bode škoda na jesen pri poljskih pridelkih. Vsled svoje mnogoštevilnosti se mora danes v nizkih legah prištevati vrane med največje poljske in lovske škodljivce. V obrambo poljoprivrede in lovstva je potrebno, da se prične s korenitim uničevanjem vran, ki bode imelo uspeh le tedaj, če se vrši splošno in po za to poklicanih organih. Zato se na podlagi § 7. odredbe z dne 20. aprila 1854., drž. zak. št. 96. odredi sledeče: 1. Pri vseh nižinskih loviščih, 400 m morske višine, je na primernih in od bivališč zaščitenih oddaljenih krajih napraviti v zimi 1922/23 predvsem pri snegu zastrupljivališča za vrane. Za strup naj se rabi predvsem fosfor. 2. Zakupniki in lastniki lovov skrbijo sporazumno z občinsko upravo po svojih lovskih čuvajih za pravilno izvedbo in nadzorovanja potrebnih zastrupljivalnic. 3. Zakupniki ter lastniki lovov in občinske uprave nosijo na polovico nabavne stroške za nabavo potrebnega fosforja. 4. Zakupniki ter lastniki lovov poročajo do konci februarja 1923. o doseženih uspehih. Proti kršiteljem tega ukaza se bode postopalo v zmislu § 11. cit. naredbe.

Kmetijsko razstavo v Zagrebu namerava prirediti Hrv. Slav. Gospodarsko društvo v Zagrebu začetkom septembra na prostoru sedanjega zagrebškega zbora. Ta razstava bi naj bila izraz dosedanjega napredka v kmetijstvu na Hrvatskem in v Slavoniji. Priredi jo gospodarsko društvo v proslavo osemdesetletnice svojega obstanka, ki jo je praznovalo 26. januarja t. l. (1842—1922.)

Podkovski mojster. Razpisano je mesto podkovskega mojstra na državni podkovski šoli v Ljubljani; podrobnosti so navedene v razpisu v „Uradnem Listu“.

Živinozdravniška mesta. V področju Pokrajinske uprave za Slovenijo, Oddelka za kmetijstvo v Ljubljani, je razpisanih dvoje mest veterinarskih nadzornikov VII. čin. razreda in več mest uradnih živinozdravnikov X. čin. razreda. Natančnejše določbe so v razpisu v „Uradnem Listu“.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno pošljejo vabila in spored občnim zborom Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa. Vabila je poslati najmanj 10 dni pred izidom „Kmetovalca“.

Za volitev podružničnih zastopnikov za družbeni občni zbor je merodajen § 31., točka 6., po kateri se število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa družbeni občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je ta občni zbor sklical. Volitev delegatov pri tistih podružnicah, pri katerih niso še vsi udje plačali udnine do podružničnega zbora, ki se vrši pred 31. marcem, je torej brez pomena.

Gorenji Logatec, v nedeljo, 6. avgusta 1922. ob treh popoldne v šoli;

Vrh pri Vinici, v nedeljo, 6. avgusta 1922. ob treh popoldne v občinski pisarni na Vrhu;

Železniki, v nedeljo, 30. julija 1922., po prvi sv. maši v hiši štev. 27.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v Kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Z 2. oktobrom 1922. se otvori enindvajseti tečaj gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem soplehju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg vero-uka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vezbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 1500.— kron. Pouk sam je brezplačen. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in dve prevleki za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo);
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih do-sedanji glavni poklic;
5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, nekolekovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo

vsaj do 30. julija 1922.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v Gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošnje iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa

je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen gospodinske šole same le omejeno.

V Ljubljani, 12. junija 1922.

Ravnateljstvo Kmetijsko-gospodinske šole Kmetijske družbe za Slovenijo.

Ravnatelj: inž. R. Lah l. r.

Razglas

o sprejemu učiteljskih kandidatinj za gospodinske učiteljice v Kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Z 2. oktobrom 1922. se otvori enindvajseti tečaj gospodinske šole, ki bo trajal do konci avgusta leta 1923. V ta tečaj se bo sprejelo tudi nekaj ljudskošolskih učiteljic, ki bodo kot kandidatnje za gospodinske učiteljice deležne teoretičnega in praktičnega pouka v kmetijskem gospodinjstvu.

V ta tečaj se sprejmejo ljudskošolske učiteljice, ki: 1. imajo nekaj let ljudskošolske prakse in usposobljenostni iz-pit za ljudske šole; 2. so hčere kmetijskih staršev, s kmetije doma in delujejo na deželi; 3. se z zdravniškim izpričevalom izkažejo, da so zdrave; 4. prilože potrdilo šolskega sveta, da se jim dovoli enoleten dopust v svrhu poseganja tega gospodinskega tečaja (se lahko naknadno dološlje); 5. se zavežejo, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa odkazana jim dela ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

V prvi vrsti se bodo upoštevale one prosilke, ki so se že dosedaj izkazale z delovanjem na gospodinskem polju in ki čutijo posebno zanimanje za ta stan.

Kandidatnje morajo stanovati v zavodu gospodinske šole v Marijanišču na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Za potrebno oskrbo bodo plačevale za sedaj po 500 dinarjev mesečno.

Pouka tako teoretičnega kakor praktičnega se bodo udeleževale z rednimi gojenkami ondotnega zavoda. Poteg tega si bodo morale prisvojiti vso potrebno učno snov, ki je predpisana za višjo izobrazbo. Koncem šolskega leta se bodo morale podvreči izpitu o predmetih, ki se bodo poučevali v gospodinski šoli. Usposobljenostni izpit za kmetijsko-gospodinske učiteljice bodo polagale šele po dveletni praksi na polju kmetijsko-gospodinskega pouka pred posebno izpraševalno komisijo.

Prošnje za sprejem naj se najkasneje
do 15. avgusta 1922.

vlože pri Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

V Ljubljani, 10. julija 1922.

Ravnateljstvo Kmetijsko-gospodinske šole Kmetijske družbe za Slovenijo.

Ravnatelj: Inž. Rado Lah, l. r.

Vabilo

k

REDNEMU OBČNEMU ZBORU
Konjerejskega odseka I. Kmetijske družbe za Slovenijo,
ki bo

v sredo, 2. avgusta 1922. ob dveh popoldne v sejni dvo-rani Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Poročilo o delovanju v letu 1921.
2. Računsko poročilo.
3. Volitve.
4. Predlogi članov.
5. Slučajnosti.

Konjerejski odsek I. Kmetijske družbe za Slovenijo.

Predsednik:

Franc Zupančič l. r.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 4'0 D, na 1/2 strani 200 D, na 1/4 strani 100 D, na 1/8 strani 65 D, na 1/16 strani 35 D. Vsaka beseda v „Mailih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 13 Ljubljana, 15. julija 1922. Letnik XXXIX.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Pozor kmetovalci!

SUPERFOSFAT za gnojenje ajdi naj podružnice pri družbi čimprej naročijo. Tega gnojila že nekaj let ni bilo mogoče v zadostnih množinah dobiti, letos pa utegne družba uvoziti zadosti rudninskega superfosfata, ako se pravočasno zglasijo vsi oni kmetovalci, ki nameravajo gnojiti ajdi zopet s tem fosforovim gnojilom. Družbi so najljubše skupne naročitve potom podružnic ali drugih kmetijskih korporacij. Kmetovalce nujno opozorimo, da nimajo pričakovati povoljne žetve pri ajdi, ako lej ne bodo gnojili z superfosfatom. V vojnem času marsikdo rajše sploh ni vsejal semena ajde, če tega gnojila ni dobil. Zato smatramo za neobhodno potrebno, da vzame sleherni kmetovalec na ha vsaj po 300 kg superfosfata, poleg tega pa — še po 100 kg kalijeve soli.

Semena:

Ajda, črna in siva, čiščena po Din 5.— za kg. Vreče se računajo posebej.

Sladkorna pesa, po Din 8.— za kilogram.

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, oddaja družba svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljate prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredeničnosti.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

črna ali domača detelja	27.— Din za kg
lucerna ali nemška detelja	26.— " " "
brezpredenični mačji rep	14.— " " "
pasja trava	20.— " " "
angleška ljulika, 844	9.— " " "
angleška ljulika, 843	12.— " " "

laška ljulika	11.— " " "
prvovrstna travniška mešanica	12.— " " "

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljate. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pisмено na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 210 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kaljeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 130.— za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 180 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 140 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforovi kisline po 140 din. sto kg.

Thomasova žilindra 18% po Din 200.— za 100 kg z vrečami vred.

Krmila:

Bučne oljne tropine, jako dobre, sveže kakovosti, po Din 2.50 za kilogram v kolačih brez vreč.

Lanene tropine, zmlete po Din 4.— za kg.

Ogrščine cele tropine (rapsove tropine) po 2.30 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 5.50 kilogram, v manjših množinah po Din 6.— kilogram

Ribja moka v originalni vreči 100 kg Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg.

Riževi otrobi, vsebujoči 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1.90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Bakrena pasta (Bosna pasta) 3.50 Din za kg v čebrih po 100 kilogramov. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko vporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Glej inserat).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zopern okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poština in ovoj posebej.

Gumijeve cevi po Din 15.— za meter.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7.50 komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12.50 Din 1 kg v posodi kupca.

Rafija, majunga exressima, po Din 10 za kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Škropilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din. Poština 25 dinarjev.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnic po 5 kg 35 Din brez poštine.

Uranja zelenilo je došlo in se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.

Žveplalniki, ročni po 70.— Din za komad.

Žveplovi trakovi na juti za žveplanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Zveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chancel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4.—, manjše množine po Din 4.50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Antiavti v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6.25 dinarjev.

Bergamaški brusni kamni so ravnokar došli. V zalogi so sledeče vrste: 28/29 cm dolge, po Din 12.— za komad; 25/26 cm po Din 12.—; 23/24 cm po Din 8.—.

Kose prvovrstne, so zopet v zalogi in sicer stanejo 60 in 65 cm dolge Din 18.— komad; 70 in 75 cm dolge Din 19.— komad.

Rogaški brusni kamni po Din 2.— za komad.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Trilerji (čistilniki) I. a po Din 1500.— za komad; I. b po Din 1250.—.

Plužni truplji AW 5 po Din 225.—.

Brane; V a po Din 455.— za komad.

Vinogradniški plugi od Din 205.— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280.—.

Travniške brane, 47 kg A 2 po Din 500.— komad; A 3 57 kg po Din 600.—; B 3 55 kg po Din 600.— komad.

Univerzalni plugi D 8 MN po Din 700.— za komad.

Univerzalni plugi D 7 MN po Din 650.— za komad.

Dvolemežni plugi Z 61 po Din 800.— za komad.

Obračalni plugi UW 5 po Din 650 za komad.

Obračalni plugi UW 7 po Din 700.— za komad.

Obračalni plugi UW 9 po Din 800 za komad.

Podzemni plugi po Din 400.— za komad.

Izoravači za krompir po Din 300.— za komad.

Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug D 7 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.

Plazi (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.

Posnemalniki Jubilea za 50 l po Din 625.— komad; 75 l po Din 700.—; 100 l po Din 1250.—; 125 l po Din 1300.—; 150 l po Din 1500.—.

Stroji za izdelovanje surovega masla C Gr 2 po Din 400.—; C Gr 3 po Din 500.—.

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarjarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafluid“. Mnogo je močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 špeciialna steklenica skupaj z omotom in poštino za 72 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrgr 333. Hrovaško.

Pozor gospodari na žvotinjske boleti!

Svakoga prolječa pojavlja se **svinjska rudečica**, **vranični prisad** i mnoge druge zarazne boleti medju domačim žvotinjam. Gospodari treba da budu na oprezu i da provedu cijepljenje još prije nego izgube koji komad, jer su svinje i goveda skupa a trošak za cijepljenje je razmjerno malen. U našoj državi priredjuje sada cjepiva Jugoslavenski serum zavod u Zagrebu. Ako gospodari trebaju upute, neka se obrate na taj zavod.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znakmah najmanj pa skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Mlinske kamne,

sekane iz najbolje bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob lužni železnici pri Celju.

Radi naprave elektromotorja

se prodaja kepelj, lahko tekoči sistem „Mayfart“ in 10 m želez. drogov (štang). Vse šele 3 leta rabljeno in prav v dobrem stanju. — Valentin Babnik, postaja Glima, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Stavbeno podjetje.

Mestni stavbenik. Zidarski mojster.

Al. in Val. Accetto — Ljubljana
Trnovski pristan št. 14.

Zaprisežena sodna cenilca. Prevzema vsakovrstne visoke stavbe v mestu in po deželi (od zunan specielno praktična in higienična gospodarska poslopja in bleve). Izvršitev načrtov in proračunov — nadalje oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahacljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.

Hlude, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnišjo. Plašujejo se najvišje dnevene cene

Proda se ceno

dvoje slamnorenice, skoro popolnoma nove. Polasnilo dale Jernej Dolenc, posestnik, Stražišče št. 11 pri Kranju.

Oskrbnik

z dobrim spričevalom, več šlovenskega in nemškega jezika, išče službo vinogradniškega oskrbnika. Ponudbe pod: Oskrbnik, pošto ležeče Ivanjkovci pri Ormožu, Štajersko.

Hrastove hlode

od 2:00 naprej in stoječe hraste kupi vsako množino Lesna družba „Ilirija“, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Zdravilna zelišča

kupuje po najvišjih cenah, tršljikovo lubje, lipovo in bezgovo cvetje, češminjevo lubje, norično perje in korenine itd. Zahtevajte cenik zastoni. Ivan Stuller, Vrhnika.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolosa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

Žrebčka

prve vrste plemenjaka, 5 mesecev starega, ima na prodaj Feliks Grkman, Kapljavas 27, pošta Komenda pri Kamniku.

Inkarnat deteljo

priporoča tvrdka Sever & Ko., Ljubljana.

Po najvišji ceni prevzame na vsaki postaji in plača takoj

Fran Kupnik
Podplati pri Rogatcu

smrekov in jelov brusni les, kostanjev les, hrastove hlode.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in

zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in bolje delujoč nego francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z

zavitkom in s poštnino za vsakega: 3 dvojnate ali 1 špeciialna steklenica 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 špec. steklenice . 300 K
24 dvojn. ali 8 špec. steklenic . 570 K
36 dvojn. ali 12 špec. steklenic . 800 K
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elza obličje za kurja očesa 8 K in 12 K; Elsa mentolni klinčič 16 K; Elsa posipalni prašek 12 K; pravo Elsa riblje olje 80 K; Elsa voda za usta 48 K; Elsa kolonjska voda 60 K; Elsa šumski miris 60 K; glicerol 16 in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K; kineški čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar

Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

Semena

vseh vrst priporočila Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. — Zahtevajte cenovnik!

Ržene rožičke

(Matterkorn), sušeno lekovito bilje i cveče i dr. kupuje i plača najvišu cenu trgovina s semenom Tima Vladislavilevič, Beograd.

Stiskalnice za seno

in kotel za acitelesko razsvetljavo z cevni vred proda Anton Lovrenčić v Sodražici.

Upravnik (ekonom),

ki je teoretično in praktično izvežban in zanesljiv v vseh kmetijskih panogah, išče stalno službo. Cenjene dopise je poslati na upravo „Kmetovalca“.

Brinje

črno istrsko po K 16, črno hrvaško po K 13, ter rudeče la po K 8 in II. po K 5, se dobi pri I. Knez, Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 3.

Valjni mlin

na gepelj, malo rabljen, se proda pri Ivanki Zihari, Suha 27, pošta Skofja Loka.

Pozor! Cementno opeko Pozor!

je pričel izdelovati Anton Božič, Nova vas pošta Lesce, Gorenjsko. Razpošiljatev na vse strani. Vzorcji na razpolago!

Klepalni stroji

najnovčije in najboljšo vrste (za uspeh se jamči) kakor tudi kose prvovrstne, srpe, osle in vso drugo železino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88.

trgovina sena, slame, krompirja, fižola, z

drvmi žitom in drugimi deželnimi pridelki.

Brzjavaj: Andrej Oset, Maribor.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumnim negovanjem lepote. — Lekarnarju Fellerju je dospelno na tisoče priznalnih pisem iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljšo blago, najfinejšo „milo lepote“; 4 kosi z zavitkom in s poštnino 120 K.

„ELSA“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnične pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka

z zavitkom in s poštnino 80 K.

„ELSA“ tanočina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zavitkom in s poštnino 80 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 kosov od posameznih predmetov, dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 24 K; brkomaz 10 K; najfinejši Hega puder drja Klugerja v velikih originalnih škatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patentiranih škatljah 40 K; puder za gospe v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečicah 8 K; Sacht-dišava za perilo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parlem po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. — Pri teh predmetih se računajo zavitek in poštnina posebej.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

KOSE

prima avstrijski produkt, i

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d. Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo ogle Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalec“ izhaja dvakrat mesečno v 30 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Bakreni kotli

po 40 in 60 litrov, vsebine, solidno izdelane ima v zalogi

Metalokemika d. d.

Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

SOLBAR

protiv plijesni (oidium) na ja-

bukoma i ružama, protiv grinji, crvenom pauku, thripsu itd. Upotrebljava se svugdje, gdje se dosada rabila vapnenosumporna drozga (Schwefelkalkbrühe)

USPULUM

za kvašenje sjemenja.

VENETAN

protiv lisnoj uši.

Prodavaona i skladište:

FRANJO GULDA, Maribor, „Orbis“, d. d. Zagreb, Paromlinska cesta 1. :: Telefon 10 ili 12—30.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

ima zopet v zalogi vse poljedelske stroje, kakor gepeljne mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, preše in mline za sadje, ter pluge in kose iz znano prvovrstnih tovarn.

Za košnjo priporočamo znamenite prvovrstne ameriške kosilne stroje

„Mc. CORMICK“ in „DERING“.

Z rezervnimi deli naših kosilnih strojev lahko iz naše zaloge takoj postrežemo.

Vse po najnižji dnevni ceni.

VENETAN

protiv lisnoj uši kod svih vrtnih i poljskih biljaka.

SOLBAR protiv plijesni na jabukoma i ružama (oidium) protiv grinji, crvenom pauku thripsu itd.

USPULUM za kvašenje sjemenja i za disenfekciju uzgojnih greda.

Prodavaona i skladište:

FRANJO GULDA, Maribor, „Orbis“ d. d. Zagreb, Paromlinska cesta 1. :: Telefon 10 ili 12—30.

Vabilo

rednemu občnemu zboru
Kmetijske hranilnice in posojilnice na Vrhu Belokrajina,

kateri se vrši

v nedeljo dne 13. avgusta t. l. v občinski pisarni na Vrhu, ob 3. uri popoldne, s slečim sporedom:

1. Čitanje revizijskega poročila.
2. Odobritev letnega računa za l. 1921.
3. Likvidacija zadruge.
4. Volitev likvidatorjev.

Ako ne bi bilo ob določeni uri zadostno število članov, se pol ure pozneje vrši občni zbor pri vsaki udeležbi.

Načelstvo.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko spadajoča opravila.

Solidno delo!

Cene zmerno! Točna postrežba!

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodstva cesta

šivalni stroji in stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvi tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAPPENRAD.

MLINI!

Specialna trgovina za mlinske potrebščine.

ČADEŽ & BRCAR

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

priporoča bogato zalogo vseh v mlinsko stroko spadajočih predmetov po najnižjih dnevni cenah i. s.: svilena sita X in XXX, tenčico za zdrob (Griesgaze), 24 in 32 cm široka volnena sita, pocinjeno žično tkanino (Drahtgewebe), prima gonilna jermena, mlinske kamne, ameriška strojna olja in masti, kontenino, žimnata sita itd. Postrežba točna in brza! — Ceniki na razpolago.

Kupujem:
vsa zdravilna zelišča po dnevni cenah:

Lipovo cvetje, gorski mah, cijan, lapuh, trpotec, vinski kamen, krljickino lubje, brinjevo olje in druge.

Za vsakovrstna tozadevna pojasnila sem vedno na uslugo.

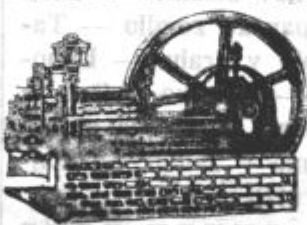
Med. drogeria „Adrija“ B. Čvančara
Ljubljana, Šelemburgova ulica 5.

Prodajam:
Žveplen prah, modro galico, želatino za čiščenje vina in vse druge kemijske izdelke za živinorejo in vinogradarstvo.

Posebno priporočam „Svin“, odvrtačni pripomoček proti svinjski kugi, rdečici, vraničnemu prisadu in kugi na parkljih goveje živine.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti 4% obrestovanju.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določeh v pospeševanje občih koristnih naprav in podjetij na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pismene pošiljave je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knafjeva ulica št. 9.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po 4% (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne doiga.

Stanje hranilnih vlog nad 115.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Kupujem po najvišjih dnevni cenah:

lipovo cvetje, jedilne gobe,

kakor tudi različna zdravilna zelišča, korenine itd.

Ponudbe se prosi na:

V. H. Rohrmann, Ljubljana.

